

PROSJEKTPLAN

FORVALTINGSREVISJON INNENFOR VANN OG AVLØP FOR KONTROLLUTVALGET I TYNSET KOMMUNE

7. JANUAR 2022

Leveransen er utarbeidet for oppdragsgiver, og dekker kun de formål som med denne er avtalt. All annen bruk og distribusjon skjer for oppdragsgivers regning og risiko. BDO AS eller BDO Advokater AS vil ikke kunne gjøres ansvarlig overfor en tredjepart.

INNHold

1	FORMÅL	3
1.1	FORMÅL	3
1.2	BAKGRUNN	3
1.3	AVGRENSNINGER.....	3
2	PROBLEMSTILLINGER OG REVISJONSKRITERIER	4
2.1	KILDEGRUNNLAGET FOR REVISJONSKRITERIENE.....	4
2.2	OPERASJONALISERING AV PROBLEMSTILLINGENE	5
2.2.1	Problemstilling 1: Forvaltning og drift av VA-området	5
2.2.2	Problemstilling 2: Vedlikehold og etterslep innenfor VA-området	6
2.2.3	Problemstilling 3: Oppfølging og gjennomføring av hovedplan for VA-området	6
2.2.4	Problemstilling 4: Klimarisiko, ekstremvær og lignende	7
3	GJENNOMFØRING AV REVISJONEN	7
3.1	METODER FOR GJENNOMFØRING	7
3.2	PRAKTISK GJENNOMFØRING	8
3.2.1	Planlegge	8
3.2.2	Kartlegge	9
3.2.3	Vurdere og konkludere.....	9
3.2.4	Rapportere	9
4	FREMDRIFTSPLAN	10
5	ORGANISERING OG RESSURSESTIMAT	11
5.1	REVISORS UAVHENGIGHET.....	11

1 FORMÅL

1.1 FORMÅL

Kontrollutvalget i Tynset kommune har bestilt en forvaltningsrevisjon innenfor vann- og avløpsområdet (VA) i kommunen.

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å belyse om kommunen innenfor VA-området har en hensiktsmessig forvaltning og tilstrekkelig gjennomføringskraft, kompetanse og kapasitet.

1.2 BAKGRUNN

Ifølge revisors risiko- og vesentlighetsvurdering for 2020 gjort for kontrollutvalget skrives det følgende om VA-området:

Vann- og avløpstjenester til kommunenes innbyggere er sårbart med hensyn til stabilitet i tilførselen, kvalitet og forurensning. Det er viktig at kommunen har en hensiktsmessig forvaltning av infrastruktur knyttet til tjenesten og beredskap som sikrer levering, kvalitet og som hindrer forurensning.

Tynset kommune kommer dårlig ut på folkehelseprofilen vedrørende god drikkevannsforsyning. Vi merker oss ellers at det er en veldig liten andel innbyggere som er tilknyttet anlegg der rensekrav er oppfylt. Kommunen har et ansvar med hensyn til tømning av slam fra mindre rensinnetninger.

KOSTRA-tall viser at utskiftingstakten på ledningsnettene både på vann og avløp er beskjedent. Prosentandelen lekkasje fra ledningsnettene er redusert noe de senere år, men er likevel litt høyere enn landsgjennomsnittet. Lekkasjegraden kan si noe om tilstanden på ledningsnettene. Med dagens utskiftingstakt vil vannledningene være skiftet ut på 270 år mens det vil ta enda lengre tid før avløpsnettene er skiftet.

Dette området er også utsatt for en klimarisiko i og med hyppigere ekstremvær, flom mv. og det er å anta at dette stadig stiller høyere krav til infrastruktur på området.

Risiko og vesentligheten vurderes å være høy.

På bakgrunn av risiko- og vesentlighetsvurderingen er VA-området trukket frem som et prioritert område for forvaltningsrevisjon.

1.3 AVGRENSNINGER

Revisjonen vil bygge på intervjuer, gjennomgang av dokumenter, offentlig tilgjengelig data og lignende. Revisjonen vil ikke innebære fysiske inspeksjoner av ledningsnettene, selvstendige tilstandsvurderinger eller andre VA-faglige vurderinger.

2 PROBLEMSTILLINGER OG REVISJONSKRITERIER

Ut fra risiko- og vesentlighetsvurderingen er det naturlig å gjøre vurderinger av leveransesikkerhet og beredskap, kvalitet og renskrav, vedlikehold og påkostning på ledningsnett og klima og beredskap. Kontrollutvalgets bestilling omfatter mye av det samme, og bestillingen kan oppsummeres slik:

- I romertall I er kontrollutvalget opptatt av forvaltning og drift, herunder kunnskap og kompetanse.
- I romertall II er kontrollutvalget opptatt av tilstanden på ledningsnett.
- I romertall III nevner kontrollutvalget konkret oppfølging av hovedplan for vann og avløp.
- I romertall IV tar kontrollutvalget opp forvaltning av infrastruktur, beredskap og forurensningsfare.

Nedenfor foreslås problemstillinger som skal dekke kontrollutvalgets bestilling. Problemstillingene er formulert mer konkret og kortfattet, og drøfting av revisjonskriterier nedenfor utdypet hva forvaltningsrevisjonen kan omfatte.

Nummer	Problemstilling
1	Er forvaltning og drift av VA-området tilfredsstillende, herunder beredskap og tiltak mot forurensning?
2	Hvordan er omfanget av vedlikehold av vann- og avløpsnett, og er det et vedlikeholdsetterslep?
3	Hvordan følger kommunen opp hovedplan for vann og avløp, og gjennomfører kommunen vedtatte tiltak?
4	Gjør kommunen vurderinger av klimarisiko på avløpsområdet som følge av hyppigere ekstremvær, flom mv.?

Tabell 1: Forslag til problemstillinger for forvaltningsrevisjonen. Kilde: Kontrollutvalget, bearbeidet av BDO.

Nedenfor blir problemstillingene utdypet og kriterier satt.

2.1 KILDEGRUNNLAGET FOR REVISJONSKRITERIENE

I denne prosjektplanen trekkes det særlig på følgende kilder som grunnlag for revisjonskriteriene:

- Forskrift om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften)
- Forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften)
- Lov om vern mot forurensning og avfall (forurensningsloven)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Hovedplan for vann og avløp, Tynset kommune

2.2 OPERASJONALISERING AV PROBLEMSTILLINGENE

I avsnittene nedenfor konkretiseres revisjonens problemstillinger med forslag til forhold som skal undersøkes nærmere, og hvilke kriterier problemstillingene skal vurderes mot.

2.2.1 Problemstilling 1: Forvaltning og drift av VA-området

Er forvaltning og drift av VA-området tilfredsstillende, herunder beredskap og tiltak mot forurensning?

Generelt VA

Denne problemstillingen omfatter en kartlegging av hvordan VA-virksomheten drives, herunder organisatoriske forhold. En viktig kilde er hovedplan VA med oversikt over rammebetingelser, vann- og avløpssystem, mål for vannforsyning og avløp og tiltaksvurderinger. Generelt vil en vurdering her omfatte om kommunens VA-tjenester imøtekommer og ivaretar de krav som stilles til forvaltning og drift av tjenesten, herunder et generelt krav til internkontroll, jf. drikkevannsforskriften § 7. Det kan også legges til grunn alminnelig forståelse av internkontroll som skal bidra til måloppnåelse i denne vurderingen, herunder kompetanse og kapasitet, og om tjenesten anses effektiv.

Forut for hovedplan VA ble det gjennomført risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS-analyser). Analysene skal kartlegge farer i forbindelse med VA-nettet og tekniske installasjoner, og danner grunnlag for prioritering av investeringer. Slike ROS-analyser bør gjentas i forbindelse med rullering av hovedplanen.

Under denne problemstillingen er det naturlig å kartlegge hvordan eksisterende infrastruktur ivaretas og hvordan kommunen jobber med leveringssikkerhet, vannkvalitet og for å unngå forurensning.

Denne problemstillingen vil hovedsakelig bli kartlagt gjennom intervjuer.

Vann og avløp

Ifølge drikkevannsforskriften skal kommunen ha en kontroll som sikrer av kravene i forskriften etterleves, og det omfatter blant annet organisering vannforsyningssystemet, registrering av at rutinene etterleves, oppfølging av avvik mv.

Kommunen skal også sikre at det gjennomføres nødvendige beredskapsforberedelser og utarbeides beredskapsplaner i samsvar med helseberedskapsloven og forskrift om krav til beredskapsplanlegging. Videre skal kommunen sikre at drikkevannet beskyttes mot forurensning, herunder planlegge nødvendige tiltak basert på en farekartlegging.

Ifølge forurensningsloven er kommunen ansvarlig for drift og vedlikehold av avløpsanlegg som helt eller delvis eies av kommunen. Videre skal kommunen sørge for tømming av mindre renseinnretninger som slamavskillere og samlekkummer for avslamming av sanitært avløpsvann og overvann.

Kriterier

Det foreslås å legge følgende kriterier til grunn for forvaltningsrevisjonen:

Kommunen har god internkontroll med drift og forvaltning av VA-virksomheten .

Risiko- og sårbarhetsanalysene har dannet grunnlag for tiltak knyttet til fare for forurensning fra VA-virksomheten.

Kommunen har beredskapsplaner for forurensning fra VA-virksomheten.

Kommunen har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å løse hovedoppgavene innenfor VA-området.

2.2.2 Problemstilling 2: Vedlikehold og etterslep innenfor VA-området

Hvordan er omfanget av vedlikehold av vann- og avløpsnett, og er det et vedlikeholdsetterslep?

Drikkevannsforskriften bestemmer at vannforsyningssystemets distribusjonssystem er i tilfredsstillende stand, og at det skal utarbeides en plan for hvordan distribusjonssystemet skal vedlikeholdes og fornyes. Planen skal oppdateres og følges. Også det interne fordelingsnett skal være i tilfredsstillende stand og forhindre forurensning.

Etter forurensningsloven er kommunen ansvarlig for drift og vedlikehold av avløpsanlegg som helt eller delvis eies av kommunen. Avløpsnett skal, ifølge forurensningsforskriften, drives og vedlikeholdes slik at det forebygges mot lekkasjer og begrensnings av forurensning av resipienten (område som tar imot utslipp, dvs. Glåma, Savalen, Orkla og Kvernbekken videre til Tysla) som følge av overløp.

Problemstillingen er en kartlegging av vedlikeholdet på kommunens VA-nett og om det er oversikt over vedlikeholdsetterslep. Vi vil gjøre dokumentstudier, se på vedlikeholdsplaner, ev. investeringsplaner, og gjennomføre intervjuer. Tallmaterialet vil bli sammenlignet med andre kommuner der det er relevant og tilgjengelig.

Kriterium

Kommunen sikrer vedlikehold av vann- og avløpsnett tilfredsstillende og slik at det forhindrer forurensning.

2.2.3 Problemstilling 3: Oppfølging og gjennomføring av hovedplan for VA-området

Hvordan følger kommunen opp hovedplan for vann og avløp, og gjennomfører kommunen vedtatte tiltak?

Som tidligere nevnt (problemstilling 1) skal kommunen utarbeide en plan for hvordan distribusjonssystemet for vann skal vedlikeholdes og fornyes, og at planen skal oppdateres og følges. Innen avløpsområdet bestemmer forurensningsforskriften at kommunen skal føre tilsyn med utslipp av avløpsvann og holde oversikt over eventuelle overløp og lekkasjer.

Gjeldende hovedplan for vann og avløp (som gjelder for 12-års perioden 2016-2028) har angitt en rekke tiltak både på vann- og avløpsområdet, mange med høy prioritet. Blant annet legges det opp til sanering av vannledninger på 1 km/år og sanering avløpsledninger på 0,5 km/år i perioden 2020-2027. De øvrige tiltakene er ikke tidfestet, og det er naturlig å kartlegge status i gjennomføring av de høyst prioriterte tiltakene. Investeringsbehovet i denne 12-års perioden er for vann på 74 mill. kroner og for avløp på 39 mill. kroner. Det antydet at hovedplanen bør rulleres i løpet av fire år.

Denne problemstillingen vil primært kartlegges gjennom dokumentstudier og intervjuer.

Kriterier

Det foreslås å sette følgende kriterier for denne problemstillingen:

Kommunen har tidfestet gjennomføring av tiltak fastsatt i hovedplan for vann og avløp, og tiltak med høy prioritet blir gjennomført.

Kommunen rapporterer administrativt og/eller politisk om status i gjennomføring av tiltak.

2.2.4 Problemstilling 4: Klimarisiko, ekstremvær og lignende

Gjør kommunen vurderinger av klimarisiko på vann- og avløpsområdet som følge av hyppigere ekstremvær, flom mv.?

Klimaendringer innebærer sannsynlighet for mer nedbør og at overvannsanleggene belastes med større mengder overvann som slippes ut i resipienter med høyere vannstand enn tidligere. I hovedplanen for VA er det anbefalt en prosjektering av nye overvannsanlegg med evne til å ta imot større nedbørmengder. Det sies også at flomveier må identifiseres og eventuelle tiltak for å sikre omliggende anlegg, gjennomføres, herunder å legge til rette for flomveier i alle eksisterende og nye boligområder.

Videre skal kommunen ifølge drikkevannsforskriften sikre at det gjennomføres nødvendige beredskapsforberedelser og utarbeides beredskapsplaner i samsvar med helseberedskapsloven og forskrift om krav til beredskapsplanlegging. Det skal også sikres at drikkevannet beskyttes mot forurensning.

Forurensningsforskriften bestemmer at renseanlegg skal dimensjoneres, bygges, drives og vedlikeholdes av fagkyndige slik at det har tilstrekkelig yteevne under alle klimatiske forhold som er normale for stedet der de ligger. Ved utformingen av anlegget skal det tas hensyn til variasjoner i mengde avløpsvann i løpet av året.

Vi vil kartlegge hvilke beredskapsplaner og -rutiner kommunen har for å møte økt klimarisiko.

Kriterier

Vi foreslår følgende revisjonskriterier:

Kommunen har gjort risiko- og sårbarhetsanalyser knyttet til ekstremvær, flom og lignende.

Kommunen har utarbeidet beredskapsplaner for ekstremvær, flom og lignende

3 GJENNOMFØRING AV REVISJONEN

Forvaltningsrevisjonen vil gjennomføres i henhold til RSK 001 - Standard for forvaltningsrevisjon. Det innebærer blant annet at kommunedirektøren vil få en orientering om oppdraget før oppstart og gis mulighet til å uttale seg om rapportutkast før endelig rapport gis.

Revisor har taushetsplikt i alle forhold som vedrører forvaltningsrevisjonsprosjektet. For alle formål er vurderingene som gjøres avhengig av at informasjonsgrunnlaget de bygger på, er riktig og fullstendig. Vi legger til grunn at alle nødvendige opplysninger gjøres tilgjengelig i gjennomføringen av oppdraget. Videre er vi avhengige av at sentrale ressurser gjøres tilgjengelige for intervju og samtale i den grad dette er nødvendig.

3.1 METODER FOR GJENNOMFØRING

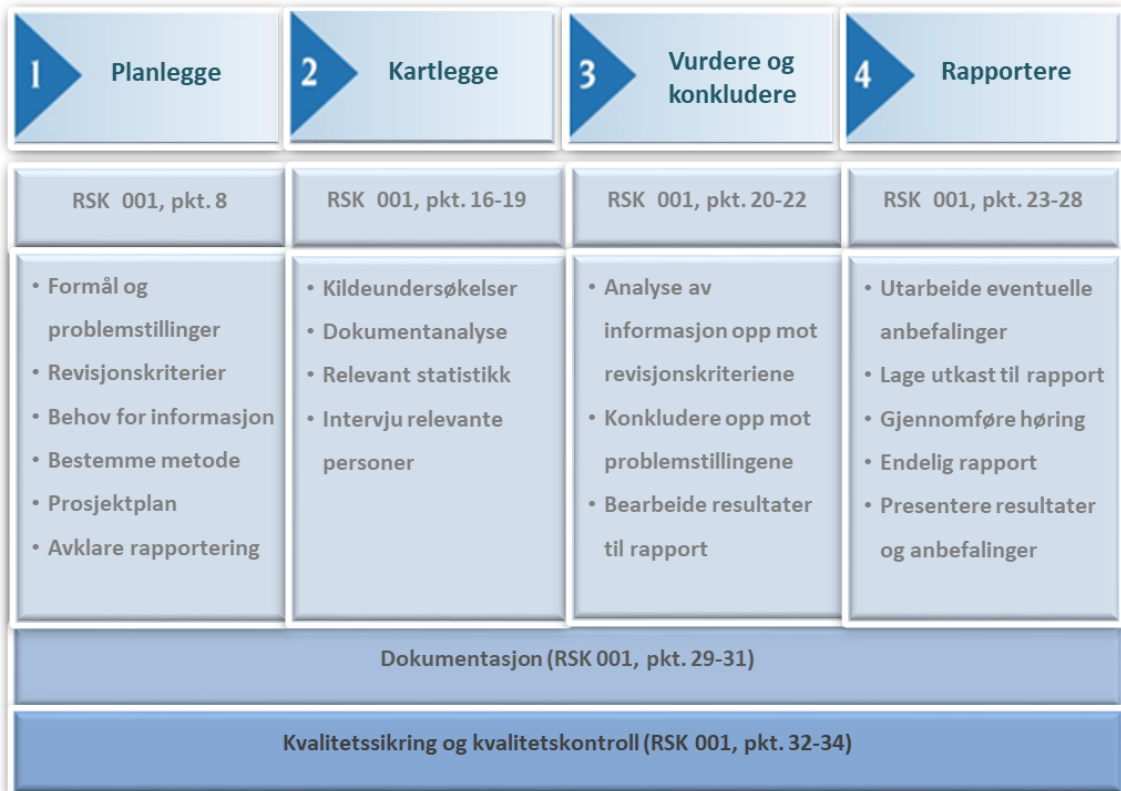
Metoder for gjennomføring av prosjektet vil primært være dokumentgjennomgang og intervjuer. Det redegjøres nærmere for disse metodene under.

3.2 PRAKTISK GJENNOMFØRING

Arbeidet vil bli gjennomført i følgende faser:

- planlegge
- kartlegge
- vurdere og konkludere
- rapportere

Innholdet i fasene kan illustreres slik:

Figur 1 Metodisk gjennomføring (Kilde: BDO)

3.2.1 Planlegge

Planleggingsfasen starter med at foreliggende prosjektplan godkjennes i kontrollutvalget.

Revisjonsteamet har på forhånd satt seg inn i relevant regelverk og kommunens hovedplan VA. Dette danner bakgrunnen for operasjonalisering av problemstillingene skissert over. I tillegg er det identifisert relevante revisjonskriterier for problemstillingene.

Viktige aktiviteter som inngår i planleggingsfasen, inkluderer:

- oppstartsmøte med nøkkelpersoner i kommunen og BDO
- oppnevne kontaktperson(er) i kommunen
- avklare hvilke personer, funksjoner og områder som skal involveres i prosjektet
- detaljplanlegging av når ulike aktiviteter skal gjennomføres

3.2.2 Kartlegge

Formålet med kartleggingsfasen er å fremskaffe nødvendig informasjon og dokumentasjon som grunnlag for revisjonen. Det må sikres at denne informasjonen er tilstrekkelig både i omfang, detaljeringsnivå og kvalitet. Kartleggingen vil bestå av dokumentanalyser, intervjuer samt innhenting av tilgjengelig statistikk og tallgrunnlag.

Dokumentanalyser

Formålet med analyse av dokumenter er å kartlegge hva som er de førende dokumentene og det viktigste planverket for VA-virksomheten i Tynset. Dette inkluderer årsberetning og regnskap, KOSTRA-tall, budsjett- og økonomiplan/virksomhetsplaner, hovedplaner VA, rutiner, retningslinjer og lignende.

Intervjuer

Vi foreslår at det gjennomføres intervjuer med følgende:

- kommunedirektør/ass. kommunedirektør
- tjenesteleder for VAR-tjenester
- ev. ansvarlige for hhv. vann og avløp

Intervjuene kan være en kombinasjon av individuelle samtaler og gruppesamtaler, avhengig av hva som er mest hensiktsmessig.

Intervjuene vil være semistrukturerte dybdeintervjuer basert på intervjumaler. Referatene fra intervjuene vil bli verifisert.

3.2.3 Vurdere og konkludere

De etablerte revisjonskriteriene vil være målestokken for våre vurderinger. Ut fra dokumentasjonen og analysene vil det bli konkludert opp mot den enkelte problemstilling.

3.2.4 Rapportere

Rapporten vil ta utgangspunkt i de enkelte problemstillingene og redegjøre for faktagrunnlaget, våre vurderinger opp mot revisjonskriteriene og våre konklusjoner. Der det anses hensiktsmessig, vil vi gi anbefalinger.

Kommunedirektøren gis anledning til å kommentere forhold som framgår av rapporten, og høringssvaret legges ved rapporten. I høringen blir det bedt om å bekrefte faktabeskrivelsen slik at forvaltningsrevisor bygger sine vurderinger og konklusjoner på riktig grunnlag. Revisor kan også finne det riktig å kommentere kommunedirektørens høringskommentar. Det kan være hensiktsmessig å presentere utkast til rapport i et møte med kommunedirektøren.

Endelig rapport oversendes kontrollutvalgssekretariatet. Rapporten vil presenteres for kontrollutvalget når forvaltningsrevisjonsrapporten skal behandles.

5 ORGANISERING OG RESSURSESTIMAT

BDO planlegger å gjennomføre oppdraget med følgende revisjonsteam:

- Øyvind Sunde: Oppdragsansvarlig og kvalitetssikrer
- Bendik Rød Karlsson: Prosjektleder og gjennomføringsressurs
- Gjennomføringsressurser etter behov (fastsettes eventuelt senere)

Nedenfor følger et ressursestimat for oppdraget. Avtalt gjennomsnittlig timepris på kroner 1 200 ekskl. mva. ligger til grunn for estimatet.

Fase	Estimert tidsbruk	Sum i kroner ekskl. mva.
Planlegging	20 timer	24 000
Kartlegging	80 timer	96 000
Analyser	50 timer	60 000
Rapportering	50 timer	60 000
Reisetid og -utgifter, én gang	10 timer	12 000
Samlet	210 timer	252 000

Tabell 2: Ressursestimat for oppdraget. (Kilde: BDO)

Tabellen viser at vi estimerer samlet ressursbruk på 210 timer for dette oppdraget, tilsvarende 252 000 kroner ekskl. mva. Arbeid med planlegging omfatter hovedsakelig å utvikle foreliggende prosjektplan. Estimater inkluderer også fysisk oppmøte én gang for å presentere rapporten, eksempelvis for kommunestyret. Øvrige møter, intervjuer og lignende foreslås gjennomført digitalt.

Dersom det ikke blir fysisk oppmøte, kan rammen reduseres med 10 timer eller omdisponeres til tid brukt på kartlegging og rapportering.

5.1 REVISORS UAVHENGIGHET

De personene som skal gjennomføre forvaltningsrevisjonen, vil bli vurdert for uavhengighet og objektivitet. Den enkeltes uavhengighet vil også bli vurdert løpende gjennom hele prosjektperioden.

KONTAKT

BENIDK RØD KARLSSON

Manager

m: +47 93257242

e: bendik.rod.karlsson@bdo.no

BDO AS, et norsk aksjeselskap, er deltaker i BDO International Limited, et engelsk selskap med begrenset ansvar i henhold til garanti, og er en del av det internasjonale BDO-nettverket, som består av uavhengige selskaper i de enkelte land. Foretaksregisteret: NO 993 606 650 MVA. Medlem av Den Norske Revisorforening.

Leveransen er utarbeidet for oppdragsgiver, og dekker kun de formål som med denne er avtalt. All annen bruk og distribusjon skjer for oppdragsgivers regning og risiko. BDO AS eller BDO Advokater AS vil ikke kunne gjøres ansvarlig overfor en tredjepart.